

*Monique van Roosmalen,
deken arrondissement Assen:*

‘Advocatuur moet zich niet blindstaren op zichzelf’

Monique van Roosmalen is deken van het arrondissement Assen. Zij houdt kantoor op een bedrijventerrein aan de rand van het centrum van Emmen waar zij 25 jaar geleden haar carrière begon. Neerbuigende opmerkingen van sommige collega’s over de regio waar zij werkt, neemt ze op de koop toe. ‘Ik werk niet voor grote internationals, maar het gewone, traditionele advocatenwerk is hier hetzelfde als in Amsterdam hoor.’

Ze had als geboren Brabantse nooit verwacht dat ze in Drenthe terecht zou komen. Afgestudeerde juristen van de universiteit Nijmegen trokken niet zo snel de rivieren over. ‘Maar ik studeerde af in de jaren tachtig en dat was economisch gezien een moeilijke tijd’, herinnert Van Roosmalen zich nog levendig. ‘Wij solliciteerden met honderden tegelijk in de advocatuur. Zelfs hier in Emmen was ik een van de 83 sollicitanten.’ Dat is inmiddels een kwart eeuw geleden. Van Roosmalen heeft het kantoor waar zij ooit begon overgenomen, werkt samen met

drie notarissen en heeft zeven advocaten in loondienst. ‘Op kantoor hebben altijd zo’n zeven tot tien advocaten gewerkt. Dat vind ik een prettige omvang.’ Van Roosmalen voert een algemene praktijk met uitzondering van het curatorschap. Ze doet zaken op commerciële en op toevoegingsbasis. Dat laatste is een principiële keuze. ‘In dit stuk van zuidoost Drenthe wordt veel op toevoegingsbasis gedaan. Ik vind dat je het in deze regio niet kunt maken dat soort zaken te weigeren. Wij vinden het overigens ook leuk. Mijn praktijk brengt een veelzijdigheid aan zaken met zich mee en ik heb daar altijd veel van geleerd. Als je beide kanten kent, bijvoorbeeld werkgevers en werknemers, kun je als advocaat beter adviseren.’

Recht dicht bij huis

Assen is een klein arrondissement waar nog geen 200 advocaten werken. Enkele grote kantoren uit de noordelijke regio hebben er een nevenvestiging, voor de rest bestaat de balie uit veel kleine kantoren van wie de overgrote meerderheid zaken op toevoeging doet. Er werken relatief veel eenpitters in dit in geografisch opzicht vrij uitgestrekt gebied. Emmen heeft om die reden nog steeds een kantongerecht dat echter op de nominatie staat te worden gesloten. Daarnaast hangt de herziening van de juridische kaart van Nederland als een donderwolk boven Drenthe. De zelfstandigheid van de rechtbank in Assen zou op den duur wel eens in het gedrang kunnen komen.

Van Roosmalen, sinds oktober 2008 deken in het arrondissement, twijfelt aan de juistheid van de te maken keuzes. Zij benadrukt hoe belangrijk het is het recht dicht bij de burgers uit te oefenen. ‘In dit deel van Nederland zijn mensen niet gewend ver te reizen’, legt ze uit. ‘We hebben een station, maar als je naar Groningen wilt, moet je de bus pakken. Dat duurt 50 minuten. Figuurlijk is dat echt een afstand. Bovendien leidt de verhoging van de competentiegrens van de kantongerechten eerder tot meer dan tot minder bedrijvigheid. Als mensen straks zonder verplichte procesvertegenwoordiging zaken tot € 25.000 mogen doen, zou je juist een kantongerecht in een stad als Emmen moeten behouden.’ Namens de Orde heeft Van Roosmalen inmiddels gereageerd op het verzoek van de president van de rechtbank in Assen om commentaar op de plannen te leveren, samen met de deurwaarders en de burgemeester. ‘We proberen Assen te

‘We proberen in dit arrondissement de onderlinge samenwerking te stimuleren’

behouden en van Emmen een nevenvestiging te maken. Burgers moeten hun recht dicht bij huis kunnen halen. Ook dat is toegang tot het recht.'

Houden van het kleine

Met die laatste opmerking verwijst Van Roosmalen naar de discussie over de toekomst van de gefinancierde rechtshulp die de gemoederen binnen de advocatuur in 2008 behoorlijk bezighield. 'De dreigende bezuiniging op de rechtsbijstand heeft veel onrust veroorzaakt', vertelt ze. 'Veel kantoren in dit arrondissement zijn er (deels) afhankelijk van, maar de regelgeving die ermee gepaard gaat, is ingewikkeld en kost veel tijd. Zeker de kleine kantoren hebben moeite om alles bij te houden.' Kantoren worden op die manier soms gedwongen te groeien, terwijl individuele advocaten dat niet willen. 'Veel mensen houden van dat kleine, en ik vind niet dat de overheid hen tot groter moet dwingen. Wel proberen we in dit arrondissement de onderlinge samenwerking te stimuleren. In Assen is er een overlegsituatie van kleine kantoren die kennis en ervaring willen delen. Zelf ben ik aangesloten bij Netlaw, een landelijke vereniging van zelfstandige advocatenkantoren, die cursussen organiseert en veel kennis uitwisselt over bijvoorbeeld personeelsvoorwaarden en kantoororganisatie. Dit soort overlegstructuren zijn belangrijk omdat ik veel alleen moet beslissen en veel collega's met dezelfde problemen worstelen als ik.'

Vijandige houding

De onderlinge samenwerking kan niet voorkomen dat de verschillen in de advocatuur alleen maar groter worden. De neerbuigendheid van sommige collega's over de regio waar zij werkt, neemt Van Roosmalen al lang op de koop toe. 'Ik werk niet voor grote internationals, maar het gewone traditionele advocatenwerk is hetzelfde hier als in Amsterdam hoor.' Ernstiger vindt ze het dat sommige advocaten nooit meer een rechtbank van binnen zien. Volgens haar is er om die reden feitelijk geen sprake meer van één advocatuur. 'De commissie advocatuur onder voorzitterschap van Van Wijmen heeft geconcludeerd dat er nog steeds sprake is van één beroepsgroep die wordt getypeerd door een aantal kernwaarden. Ik deel het belang van die kernwaarden, maar het zijn slechts uiterlijkheden. Wat wij hier doen, is echt het vak. Mensen die op die heel grote kantoren werken en nooit procederen, zijn juridische adviseurs. De procespraktijk is het grote onderscheidende criterium.'

Het opnemen van de kernwaarden in de nieuwe

Advocatenwet zal aan de discussie over de beroepsgroep geen einde maken, vreest de plaatselijk deken. 'Voor veel advocaten zijn de wet en de daarin neergelegde kernwaarden de-ver-van-hun-bed-show. Iemand heeft zelfs wel eens tegen mij gezegd dat hij helemaal geen lid van de Orde wilde zijn. Ja, sorry, dat kan dus niet. Of je moet je van het tableau willen laten schrappen.' Van Roosmalen betreurt het dat sommige advocaten zo'n vijandige houding jegens de Orde aan nemen. Volgens haar speelt de Orde juist een cruciale rol om het vertrouwen in de advocatuur hoog te houden. Kritische controle op bijvoorbeeld de gedragsregels hoort daarbij. 'De advocatuur heeft veel te verliezen als ze de gedragsregels niet in ere houdt en ik heb wel eens het gevoel dat niet iedereen daarvan is doordrongen. Als de rechter niet meer kan vertrouwen op wat de advocaat zegt, ondergraven we het systeem. En als wij onder druk van onze cliënten elkaar niet meer vertrouwen, gaat het ook mis. Alles draait om vertrouwen, kijk maar naar de kredietcrisis. Ik vind dat de confraterniteit vroeger groter was, hoewel ik moet toegeven dat we in deze regio over het algemeen nog steeds goed met elkaar omgaan. Er is nog ruimte voor onderling overleg, maar het is minder vanzelfsprekend geworden. Laatst zie een cliënt dat hij niet van dat onderlinge "gesmoes" van advocaten hield. Op zo'n moment moet je toch uitleggen waarom het van belang kan zijn. Ik houd van kritische cliënten, en ik vind partijdigheid echt heerlijk. Maar dat is niet hetzelfde als doen wat je cliënt wil.'

Vol in het leven

'Advocaat zijn betekent dat je een onderdeel van de maatschappij bent', besluit Van Roosmalen. 'Ik heb wel eens moeite met mensen die buiten hun vak dat maatschappelijke gevoel niet onderhouden. Tegenwoordig heeft iemand nauwelijks meer tijd een bestuursfunctie te hebben naast het werk. Dat doen we ook onszelf aan. Omzetdruk en mondiger cliënten, daar zijn we zelf bij. Wij hebben een maatschappelijke verantwoordelijkheid, dat hoort bij ons vak, daar moeten we ons niet voor verschuilen. We hoeven niet crimineel te zijn om strafrechtadvocaat te kunnen zijn, maar we moeten wel iets weten over verhoudingen en macht. Voor mij is het decanaat een manier om mijn blik naar buiten te richten, en ik probeer in dit arrondissement mensen te stimuleren op hun eigen manier vol in het maatschappelijk leven te staan. Laat niemand binnen de advocatuur zich blindstaren op zichzelf.' <<<